

Vredništvo:

na Travniku št. 277, I. nadst. (ono skrbi tudi za razpošiljanje listov).

Prejemalec se za plačilo vsakokrat na oznanila tudi v nosilovinskem listu.

Plača se za vsako natlačeno vrsto 8 kr., če se oznanilo samo enkrat natlačeno, če dvakrat, 8 kr., če trikrat, 10 kr. a. v. — Povrh tega še vsak krat 30 kr. za štampelj.)

DOMOVINA.

L I S T

posebno za primorsko-deželne, pa tudi sploh slovenske zadeve.

Izhaja vsak petek.

Naročnina s poštnino vrednata za celo leto 2 gold., za pol leta 1 gold.

Naročilna pisava in reklamacije naj se pošljejo vredništvu.

Posamni listi se prodajajo v Gorici pri bukvarji g. Šoharji na Travniku po 4 solda.

ZGODOVINSKE DROBTINCE

o farni cerkvi v Kanalu na Goriškem.

(Konec; glej II. 20, 21, 24, 27, 28 in 29.)

Od 1795 do smrti 27/3 je bil fajmošter š. g. Ivan Sovig (-iš) domačinec, rojen v Gorenjivasi 18/7 1764. Izšolal se je v Solnemgradu izvrstno dobro. Ob času Francoske vojske je šel okoli 25/3 1797 Napoleon I. vprvo skoz Kanal. Ko so prišli Francozi v drugo meseca novembra 1805 v Kanal, in ko so v farovž šli, se fajmošter prestraši, skoči skoz okno, se nekaj pobije in vsled tega strahu in ndarca zgodaj po dolgi bolezni temu svetu slovo dá.

Od l. 1808 do smrti 17/4 1819 je bil fajmošter š. g. Miha Matevž Percon, (-Perkon), rojen v Gorici 19/9 1746. Izvrstno dobro v bogoslovstvu izurjen, sloveč pridigar in sploh dober pastir je bil ta š. gospod. Bil je poprej kaplan l. 1776 na Banjšičah, 1787 v Kalu, 1792 v Ligi (Marija Celu) in poslednjič 1802 vikar v Ročinju. Njegove bogoslovsko in pridigarške bukve, v katerih se nahaja obilno žlahnih zrn modrosti, je za njim podedovala tukajšna cerkev.

Sedanji most v Kanalu, (poprejšnji je bil 1813 podert, ko so Francozi proti svojemu domu šli) je dovršen h koncu 1816.

L. 1816 in 1817 je bila huda lakota po vsej naši deželi, da so ljudje od lakoti pomirali.

Okoli l. 1820 so bile v tej fari in tudi po farnih cerkvah cele škofije namestu poprej navadnih latinskih večernic, slovenske litanijske pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom pri popoldanski službi Božji vpeljani.*) Litanijske večernice so dandanašnji le ob večjih praznikih še navadne.

Od l. 1819 do smrti 4/2 1836 je bil fajmošter š. g. Miha Pegan, doma iz Branice Erzelske na Vipavskem. Umrl je 60 let star.

Od l. 1836 do smrti 24/4 1856 je bil fajmošter š. g. Anton Vincenc Peritz, po naključju rojen v Karminu 16/1 1791, doma pa iz Šempasa. Od l. 1825 do 1836 je bil fajmošter v svoji rojstni vasi v Šempasu. V blagem spominu bo vljudni, uglajeni gospod v Kanalu vsikdar. On je vpeljal bratovščino preč. Srca M. D. l. 1849. Število udov te pobožne družbe znaša dans že čez 6000. L. 1850 od 6. do 15. novembra je imel tukaj benečanski Slovenec š. o. Ant. Bankič iz Jezusove Družbe ljudski misjon. Ob svoji smrti je ta blagi fajmošter odločil v ohranjenje bratovščine preč. Srca M. D. obilen kapital; tudi pa ni pozabil nê Kanalskih nê Šempaskih ubogih, katerim je lep kapital sporočil. Bog mu daj nebeško veselje!

Od l. 1856 do 23/10 1859 je bil fajmošter v. š. g. Ivan Ev. Budal iz St. Andreža (pri Gorici) doma, potem kanonik, šolski viši ogleda in kapit. dekan v

Gorici, in za njim je nastopil 23/4 1860 fajmošter v. š. g. Andr. Wolf, iz Podbrda doma. Teh dveh poslednjih vrlih mož delovanje naj popiščejo naši potomci.

Nam bodi dovoljeno le toliko reči, da sta gotovo nar boljšim svojim prednikom kos. — Bog ju živi!

„SLOVENSKI KLOBUK.“

Sp. A. Ž.

II.

Njega dni—ako se ne motim, v 12. in 13. stoletju—so napravljali bogati plemenitaši neke posebne shode ali veselice, katerim so je reklo „turnirji.“ Tam so se borili eden z drugim, po dva in dva, ter skazovali svojo izurjenost v bojevanju. (Naši voli na paši, kedar so že siti in spočiti, napravljajo še dandanašnji tem podobne „komedije.“ — Inter parenthesis.) Kdor je nasprotnika zmagal, dobil je veliko čast. To ti je bil vitez brez graje! Taki vitezi so si dali, da bi jih ljudstvo laže poznalo, posebna znamenja slikati na svojo opravo, zlasti na ploščati škl. Takemu znamenju so začeli rekatii „Wappen“, po našem „grb.“ Grbov je bilo pozneje vse polno: narejali so si jih ne le vitezi, temuč tudi mesta, dežele, kraljevine itd. Tako ima n. pr. Trst z okolico svoj grb, Istria svoj, Gradiška in Goriška dežela vsaka svoj, Kranjska svoj, Koroška svoj, Štajerska svoj in cela cesarovina Avstrijska tudi svoj grb. Ta poslednji je menda vsem znan. Kdor bi ga ne poznal še, naj vzame soldič v roko pa naj ga pregleda na tisti strani, kjer je kronani orel z dvema glavama (akvila cesarska)!

Kakor je naš dvoglavni orel-grb cele naše države, tako imajo tudi slovenske dežele skupaj svoj posebni grb, namreč „črn, rudečo obšit, proti vrhu nekoliko zóžen klobuk z dvema, od znotraj visečima, eden prek drugega križem djanima trakoma z nakončnimi, iz belih, plavih in rudečih nit zloženimi šopki.“

In to je tisti toliko imenitni „klobuk slovenski.“

Kaj poméni tedaj „windischer Hut“? On poméni (po moji slabi pameti) zedinbo vseh slovenskih dežel pod ednim deželnim glavarjem.

Govorili bomo torej najpred o slovenskih deželah in posléd o zedinbi pod ednim deželnim glavarjem. Povemo pa že zdaj, da naš spis ni slepcem namenjen, ampak le zdravim očem. Začnimo!

Slovenske dežele—ktere so? Odgovor: Tiste dežele, v katerih Slovenci prebivajo, ki slovenski jezik govorijo. Slovenci pa v teh le deželah prebivajo: Na Kranjskem, na Štajerskem, na Ogerskem, na Koroškem, na Goriškem, na Beneškem, na Terzaškem, v Istriji.

Na Kranjskem prebivajo skoraj sami Slovenci, in tam se (vsaj po nekterih krajih) nar lepši slovenski jezik govori. Tam je jedro slovenskega govora. Od tod

izhaja, da pravijo tam nekteri ljudje slovenskemu jeziku „kranjski“ jezik ali celo „kranjska špraha.“ Tudi nemška gospóda na Kranjskem reče jeziku, ki ga kranjski Slovenci po svojih materah znajo, še dandanašnji „kranjske Sprache“, ker bi rada pred vsem svetom pričala, da na Kranjskem ima **sami slovenski jezik domovinsko pravico**—sam on je „kranjski“—vsi drugi jeziki so tam le tujeje, gostni. Tako pričevanje tudi kaj velja; nemškutarji, zapušite ali pa narežite si je na ušesa!

Zunaj Kranjska (deželo) se pa nikakor ne sme govoriti „kranjska špraha“, ampak le slovenski jezik. To je edino pravo ime našemu maternemu jeziku—„slovenski jezik.“ Tako ga imenujejo od nekdaj vsi južni Korošci ter prebivavci ob goranji Soči in Nadiži. Tako ga imenujejo tudi starodavno bukvo ali pisma. Bere se v življenjepisu sv. Konstantina glav. 14: „Bukve v vaš slovenski jezik.“ (To so besede cara Mihaela, kateri je knezu Rasticu na Moravskem poslal učonika Konstantina l. 863.) Bere se v znamenitem pismu papeža Hadriana II., poslanem knezonu Rasticu in Kocelu: „knigo jezika slovenskago,“ „slovenska gramota.“ V pismu papeža Ivana VIII. na kralja Svatopluka: „Litteras slavonicas (slovenicas):“ V življenjepisu sv. Nethoda (apis. v 10. stoletju): „Slovenske knjige.“ V bukvah černorice Hrabra (11. stoletje): „Slovenska pisma.“ V grškem življenjepisu sv. Klementa (11. stoletje): „*τα σλοβενικα γραμματα.*“ Tudi ruski letopisec Nestor (11. stol.) pravi: „Slovenskije knjige.“

Ime „slovensko“ je tedaj že silno staro, pa tudi čestitljivo.

Čestitljivo je, ker si ni še nikoli omadeževalo lica s tlačenjem drugorodnih imen in jezikov. Čestitljivo je, ker ni še nikdar svojim nasprotnikom toliko hudega povrnilo, kolikor mu je bilo posejenega. Čestitljivo je, ker je znalo svojim obrekevavcem s poštonim djanjem usta zapirati. Čestitljivo je, ker so rimski papeži, zlasti Joan VIII. že v letu 880.—tedaj pred tisoč leti—radovoljno dali oblast svetemu. Melodu, da se v „slovenskem“ jeziku sv. maša bere in vse druge cerkovne molitve opravljajo, in to v kljub vsemu naspročovanju nemškega duhovstva. Čestitljivo je, ker si je znalo to pravico ohraniti do današnjega dne vsaj v nekterih škofijah Istrijskih in Dalmatinskih. Čestitljivo je, ker si v kljub stoternim nasprotstvom ve in zna iz lastne moči življenje ohraniti in viši omiko pridobiti. In ker je „slovensko“ ime ne le staro, ampak tudi čestitljivo, izgovarja naj vsak s spoštovanjem — „slovenski jezik“! (Dalje prihod.)

DOPISI.

Iz Siene (na Toskanskem, v Italiji) 2 avgusta.—Čudim se, da še niste zvedeli, dragi rojaki, da imamo tukaj v Toskani prav dobro seme svilnih črvov (kavalirjev), ker tukaj niso bili še nikoli bolni. *) Neki gospod mi je naročil, da naj vam naznamim, da ima on mnogo tega semena na prodaj; prodaja ga po 10 frankov ali 4 gld. srebra ončo. Ako bi ga kdo želel, naj le meni piše; prav rad poskrbim, da ga dobi, da s pravno se s tim ne pečam. Veselilo me bo, ako se jih veliko za to seme oglasi, in zagotovim vas, da se ne boste kesali, če si ga naročite.

Alojzi Jug

učitelj na kr. kolegiji Tolomei
v Sienu na Toskanskem. *)

Iz Komna. 6. avgusta.—a— „V zadnjem Vašem dopisu ste nas in vse naše domorodce razžalili, *)“

*) Po italijanski naj se nredi napis (ako-le! Al. Pregiatissimo Signore, il Sig. Alojzi Jug, Maestro al R. Collegio Tolomei.

Sienu (Toscana)

*) Ravno v pravem času nam je došlo to Vaše pošastno (do-

rekši, da smo bili popred vsi v egipški tomoti.“ Kaj se ti zdi, „D.“, tako grenko mora tvoj dopisnik slišati.— Gotovo, v običnem pomenu toli besedi in ako no bi hoteli prevdariti, kaj je z njimi rečeno, bi imeli nekteri—tisti, ki mi to očitajo—prav. Pa naj to nekoliko razjasnim. V prvi polovici mojega dopisa so naši krepki kmetje pohvaljeni, tedaj ne vem, kakó da nekteri drugo polovico kot razžaljivo razlagajo? Miellm, da ni vse edno, ako je govor o omiki ali pa o—narodni nezavednosti!— Qui bene distinguit, bene docet. To, da se prominja egipška tomota (v narodnem oziru Vr.) v prijetno in nadopolno svetlobo, in da se narod še dalje bolj zaveda svojih pravic in svojega poklica, imenuje vsak omikani človek slavopolen prigodek, poštono dejanje in ne—razžaljenje. Le naj premislijo tisti, koliko truda in dela nas bo še stalo, da dosežemo naš pravi namen in da se ne bomo več sramovali pred drugimi narodi. Tedaj še enkrat: Slava vsem tistim, v kterih prsih bije domoljubno srce, vneto za narod in za svetlobo narodne zavednosti.

DOMAČE VESTI.

Iz Gorice.—Vse mesto je osupnil preteklo nedeljo nepričakovani uradni razpis vodjevo in vseh učiteljskih služb na tukajšnji c. k. normalki, in sicer z povišanimi plačili. (Vodja 1000 gold., katehet 700, pomočni katehet 300; 2 učitelja po 700, 4 po 600, 2 po 500 in 1 podučitelj s 350 g.)—Kakor mora vsak prijatelj šolstva in ljudske omike tega veseli in vladi hvalečen biti, da se zasluga učitelstva ljudskih učilnic priznavajo, in da se mu je materialni stan zboljšal; tako je po drugi strani omenjeni razpis tukajšnje Slovensce razžalil, ker se med pogoji za prevažno vodjevo mesto nahaja samo „znanje nemškega in italijanskega“ jezika. Rečeno je sicer, da kdor tudi slovenski zna, bo imel predstvo, a pravi, neobhodni pogoj slovensčina. Učilisce, ktero stoji 4 italijanskih in 4 slovenskih razredov, mora imeti direktorja, kateri oba jezika jezikovno zna. Nadjamo se, da se bodo pri imenovanju novega direktorja na to gledalo. (Imenovanje je ministerstvo sebi pridržalo.

— Za tukajšnji gimnazij je razpisano mesto za slovensčino v vseh in za—matematiko v 4 nižjih razredih. (S to klatzulo težko dobimo preskuščenega učitelja za slovensčino).

(Predleška železnica). Veselje je brati, kako se zdaj vsi tržaški časniki, tudi častitljivi „Osservatore Triest“, ki je do zdaj o tem molčal, soglasno pogajajo za našo soško—predleško železnično črto. Ou koi pa neki na enkrat ta gorečnost? Beneški časniki so jih tako navdihnili. V Vidmu in Benetkah se dela na vse kriplje za potabeljsko črto, *) (vendar pa je glasovalo v videmski provincijalni kongregaciji 6 zastopnikov zoper potabeljsko črto, češ, da naj bi se počakalo, da Avstrija kaj sklone, in da, če pújde železnica

pisa—a— iz Komna v listu 31. „Dom.“)—Prejeli smo namreč v torek 6. 8. tudi to drugi dopis v tej zadevi v imenu nekterih udov čitavničnih, kateri so se nad nekterimi družimi besedami spudtikajo. Veseli nas, da „hvala za ustanovljenje čitavnice komenske gre vsem sedanjim udom“, češ, da so se še davno vsi trudili za čitavnice in slovočnišne sploh.—Čudno se nam zdi, da se nekteri čitavničarji nad tako nedolžnimi besedami, kakor je dopis—a—, spodtikajo; ne dopisnik, ne vredništvo jih ni tako razumelo in še na misel jima ni prišlo, da utegnje tisti dopis koga razžaliti. Čitavničarje komenske torej priščeno prosimo, naj bodo alojni in naj si ne sumljejo vsake malenkosti za zlo; oseba ni nič—nagon, namen in djanje je vse! Unitis viribus; aloga jači! Če jez orjem in sejem, ti pa z brano vlačí; če ti sadiš bom pa jez zalival. Če homo takó delali, pojde, drugači ne.—Osebnosti pa pošljimo rakom žvižgat!

*) Provincijalno zastopstvo v Vidmu je odmenilo 1/2 milijona lir za dosege potabeljske črte, pvrh tega še družih znamenitih pripomočkov, da n. pr. zemljišča brezplačno prepusti itd.—Učimo se od naših nasprotnikov!

žez Predel, si Italija svojo črto z manjšimi stroški rajl iz Kobarida doli potegne). Bojni krik je zdaj: Benetke ali Trati! Ti dve mesti se pripravljata na dvoboj. Tvoja smrt moje življenjot— tako si kričite drugo drugemu nasproti. Rudolfova železnica bo namreč glavna žila ne le evropske kupčije, temuč vseljenc, kajti kedar bo Šueški prekop narojen, obrna se vsa kupčija iz vzhodne Indije in drugih krajev v Aziji skoz to strugo v srednje in jadransko morje in dalje v Trati ali Benetke, t. j. v tisto teh dveh. ladjostaj, do ktere najde speljano železnico Rudolfovo, ktera ima prevvažati zamorske pridelke in izdelke v srce široke Nemčije itd. — Uni dan-le, ko se je tržaška deputacija na Dunaji za Predel pogajala, je je zagotovilo ministerstvo, da železnica mora priti v—Trati. Doktor je Benetke še k Avstriji spadalo, dalo se je lahko misliti na Potabelj, zdaj to več ne gre. Kdor ni za Predel, ne ljubi Trata, pravi „Osv. Tr.“; mi pa naj še pristavimo, da, kdor ni za Predel, ni Avstrijan. *)

OGLED PO SVETU.

Veliko imajo že in bodo še le imeli te dni časniki opraviti z *Napoleonom*, kateri pride za gotovo (ne, kakor smo v poslednjem listu rekli, 7. t. m.; ampak) 17. ali 18. avgusta zjutraj, torej za cesarjev rojstni dan v Salzburg, da po tem, kar se je v Mehiku zgodilo, našemu cesarju svoje milovanje osebno izkaže. Z njim pride tudi cesarica francoska Evgenija. Cesar Franc Jožef mu pojde v Pariz vizito povratit 27. ali 28. t. m. Nihae ne verjama, da gre pri teh snidenjih samo za namero vjudnosti in dvorljivosti; tem več ves svet je preverjen, da se bodo o teh prilikah tudi politika delala, in sicer prav važna; Bog daj, da srečna za Avstrijo! Napoleon namreč potrebuje nas, bodi si v Nemčiji zoper Prusa, ali na Turakem, ko bi tam jeseni ali prihodnje spomladi kaj vatalo. — Med *notranjimi zadevami v Avstriji* je od večeraj naprej posvetovanje *svobodnih deputacij*, dunajske in peštanske, nar važnejše. Nar popred se bo ukalo njuno razpravljanje krog *finančnih zadev*: koliko državnega dolga da imajo prevzeti Ogrji in koliko naše dežele takraj Litave; koliko davkov imajo odrajtavati Ogrji in koliko mi itd. Kakor se kaže, bi imeli Ogrji nar rajše same pravice, dolžnosti pa nič. Tako, na primer, mislijo—če je res, kar časniki trdijo—od vsakih 100 goldinarjev državnih davkov samo kakih 32 ali celo le 27 gold. plačevati, vse drugo naj bi plačovali mi. To bi bil menda vendar le preveč švertast dualizem. Sploh z Ogrji bo še križ. Tista stranka, ktere načelniki so ob prekuciji l. 1849 našo cesarsko rodovino v Debrecinu odstavili, se je začela jako živo gibati, in bati se je, da boče zmernejši Deakovi stranki in vladi marsikake sitnosti in zadrege napravljala, nekako kakor garibaldienci vladi italijanski. — Dunajski državni zbor zdaj počiva, samo nekateri odseki njegovi delajo. Med tim se marsikaj pripoveduje o pogajanjih med raznimi političkimi strankami; osebno se tudi govori, da si misli drž. kanc. baron Beust česko opozicijo pridobiti in česke poslance, kateri niso hoteli do sedaj na Dunaj priti, v zbor spraviti, in to po privoljenji avtonomije in še drugih privolitvah. V kratkem se mora pokazati, koliko je nad tem resnice. — Na *Kandiji* niso še Turki punta zadušili. — V *Mehiku* boče v kratkem voljenje novega predsednika republike; Juarez bo brž ko ne vnovič izvoljen.

Poslednji činevi

cesarja Maksimilijana v Mehiku.

Dežela, ktero moramo imeti pred očmi, kedar sli-

*) V Tratu je bila do simeš ena mogočna stranka (kupčijska zbornica), ki se je potogavala za Potabelj. Znabiti, da zdaj italijanska prizadevanja Benetkam v prid, tudi nješ mreno, z oči potegnajo, če ima še kaj pravega avstrijskega rodoljubja v sebi. Vr.

šino o cesarju Maksimilijanu poslednji čas njegovega vojakovanju in življenja pripovedovati, je jašni del mehiške države; mesta si moramo zapomniti osebno tri: Kveretaro, Mehiko (glavno mesto) in Verakruo. Verakruo je primorsko mesto ob zalivu mehiškem; tu se stopi na suho, kedar se pride iz Evrope tje. Daloč noter sred dežele, skoraj naravnost proti zahodu je Mehiko in od tod proti severozahodu, kako 8 dni ali 57 ur. hoda je močna trdnjava Kveretaro, posleduje npanjo Maksimilijanovo in kluč določno zmago, ali zgube in pogube. V to trdnjavo je bil prišel cesar M. z enim oddelkom svoje armade že meseca februarja tega leta, precej potem, ko se bili Francozi odšli. Cesarski so bili tudi še v Mehiku in Verakruo; vsa druga dežela je bila v oblasti republikanov ali Juarezove vlade; v vseh treh mestih so republikani cesarske oblegovali. Viši poveljnik cesarjeve posadke v Mehiku je bil Marquez. Cesar v Kveretaru je imel skor ves čas grižo. Tako so stale reči, ko je prišla nesrečna noč od 14. do 15. dne meseca maja tega leta. Tisto noč (ob 3 u. po ponoči) je en polkovnik (oberst), *Mik. Lopez* *) cesarja za 2000 unč zlata izdal; pustil je namreč na nar močnejši strani trdnjave Juarezove vojake noter. Šel je bil v ta namen že 4 dni popred v neprijateljski tabor se pogajat. Cesar je spal in ko se zbudi, zapazi brž, da je izdan; mogoče mu je pa še vendar bilo, umakniti se na en grič (Cerro della Campana) na zahodni strani mesta. Tu se je hotel še braniti; čakal je generala Miramon-a, toda Miramon je bil zadel medtem na neprijatle, ki so ga ranili in vjeli. Tako je pretokel dragi čas; kterega bi bil cesar lahko porabil, da bi bil s svojimi ubežal ali pa neprijateljske čete predrl. Ko je zvedel, kaj se je z Miramonom zgodilo, je bilo za bog že prepozno. Veči del cesarskih vojakov, kateri so se med oblegovanjem tako zvesto in hrabro obnašali, je bil nonadoma vjet in razkropljen. Ko je cesar videl, da je vse zastopj, in da bi se brez vsega vspaha kri prelivala, ko bi se še nadalje vstavljal in branil, v zameno on sam belo bandero in se podá generalu Riva Palacio-u (sinu advokata tega imena, ki ga je pozneje zagovarjal). Izdajavec Lopez je dobil namesti 2000 unč zlata, samo okoli 7000 piastrov, tako da, kakor je cesar sam prerajtal, pride na vsako glavo cesarjeve armade 11 realov. **) — Tako je pripovedoval vjeti Maksimilijan sam o. k. avstrijskemu poslancu baronu Lagotu, ko je prišel s poslanci družih evropskih držav iz Mehika v Kveretaro. Poslušajmo zdaj baron Lagota samega, kateri v svojem sporočilu od 22. junija našemu ministru tako-le piše: „Po mnogih zadržkih, ker me ni hotel namestnik, general Marquez iz mesta (Mehika) pustiti, sem vendar 31. maja srečno prišel vun in se v Kveretaro napotil. 3. junija po noči sem dospel v Kveretaro. Že brž drugi dan sem dobil od republikanskega višega generala *Eskobedo-a* pismeno dovoljenje, da smem iti, kedar hočem, k cesarju. Podal sem se nemudoma v ječo v „konvento de las kapučinas.“ Našel sem cesarja v postlji, bolehal je za grižo; duha pa je bil čvrstega, na vse pripravljen in v Božjo voljo vdan. Po stopnjicah in mostovžih do njegove sobice je ležalo vse polno vojakov (republikanskih); soba cesarjeva (samostanska cela) je bila na koncu nekega koridorja v 1. nadstropji, 10 korakov dolga in 6 široka; družega ni bilo notri, kot vojskna postelja, en škrinj, en stol s slonilom iz tratja, in 4 drugi tratovi stoli; pod je bil z opeko krit, imela je vrata in eno samo okno na mostovž. Pred vrati je stala straža, pred oknom je ležal na storji en oficir; po noči so bili pred cesarjevo sobico na straži en general in 3 polkovniki. Na tistem mostovžu ste bili še 2 drugi sobi, v kterih sta bila cesar-

*) Imel ga je cesar za nar zvestejšega prijatta.

**) T. j. okoli 70 soldov.

jeva zvešta generala Miramon in Mejia; dovoljeno jima je s cesarjem skup priti in se z njima pogovarjati. V družih 2 manjših sobicah, sta stanovala cesarjev zdravnik dr. Basch in 2 služabnika cesarjeva, ki ju je bil iz Evrope s sabo vzeti; ti trije pa niso bili vjetniki. Kar sem prišel v Kveretaro—piše na dalje b. Lago—sem se vsak dan po več ur s cesarjem pogovarjal; bil je prav milostljiv, ponižen in priljuden do mene, in mi je marsikaj zaupal. Hodili so ga tudi po gostem obiskavat drugi poslanci (ali opravičniki), ki so bili iz Mehika v Kveretaro prišli, n. p. pruski (baron Magnus), belgijski (Hoorika) in italijanski (Curtopassi). Došli so bili iz Mehika tudi 4 advokati cesarja zagovarjati: Riva Palacio, Martinez de la Torre, Ortega in Vasquez (izvolil si jih je bil cesar sam Vr.). Ko smo videli, da ni nič kaj dobrega pričakovati, smo poslali prva dva advokata v San Luis de Potosi (mesto, višje gori proti severju, še več ko toliko daleč od Kveretara, kot od Mehika do Kveretara Vr.). V tem mestu je bil predsednik Juarez in sedež njegove vlade. Nadjali smo se, da tu utegneta morda več opraviti, kot v Kveretaru, kjer sta bila že una dva zadosti. Brž po tem, ko sta bila prišla v San Luis, sta nam telegrafovala, da je vse njihovo prizadevanje zastonj. Sosebno sta hotela dokazati, da vojskna sodnija, ki je bila v Kveretaru sestavljena, nima oblasti cesarja soditi; ali predsednik ni hotel o tem nič slišati. Bilo je pa složen sodništvo iz 6 stotnikov, katerim je bil predsednik en podpolkovnik (oberatljajnant). Advokatje so hoteli, da naj bi se izročila pravda sodništvu iz generalov sestavljenemu ali pa narodni skupščini (zboru). Vsled še drugih sporočil iz San Luis-a, in ker so advokata tako hotela, so je podal pruski poslanec baron Magnus tje, da bi cesarju milost ali vsaj to izprosil, da bi se sodnijska obravnava odložila. — Hotel sem tudi jez v San Luis iti, toda advokata (v Kveretaru), sta mi odsvetovala, čda, da jet, kot avstrijski poslanec, bi več škodil, kot pomagal, in tako sem ostal v Kveretaru. Cesarju je bilo to po volji; rekel je, da me tu bolj potrebuje. Od pogajanja s predsednikom ni Nj. Veličastvo nič pričakovalo; inid je žali Bog pokazal, da se ni motilo. 12 in 13. junija se je pričela sodnijska obravnava v mestnem—gledišču (teatru). Sodniki in obdolženci so bili na odru, poslušavci (kakor pri glediščni igri) v ložah ali spodej na podu; gledišče je bilo le bomo razsvetljeno. Cesar, ker je bil zelo bolehen, pa tudi zato, ker ga je to razžalilo, da so bili za obravnavo gledišče izvolili, ni hotel nič kakem pred sodnijo iti, razun, ko bi ga s silo tje spravili. Zatorej se je obravnava zoper njega ustavila in prišla sta poprej na vrsto generala Mejia in Miramon, ktera sta morala na glediščni oder priti. 14. jun. dopoldne sta začela advokata cesarja zagovarjati, potem ko sta bila dokazala, da se obravnava in obsodba lahko opravi, tudi če ni zatožence pričujoč. Cesarja so dolžili, da si je kot plujec nar. više vladarske oblasti v Mehiku po nepostavnem polastil, da je vzrok državljanske vojske itd.; nar. hujše pa (med 13. progredi), kar se je cesarju obitalo, je to, da je potrdil in podpisal postavo od 3. oktobra 1864. (Po tej postavi so imeli cesarski pravico, vsacega Juarezovega vojaka, kateri ga so z orožjem v rokah vjeli, ustreliti. Po ti poti namreč, ki mu jo je bil neki francoski viši general Bazaine nasvetoval, je hotel Maks. vojski hitreje konec storiti, ter si republikansko stranko podvreči. (Cesar je imel ta ukaz le za žuganje in je vsakemu, ki je temu ojetremu dekretu zapadel, ako ga je milosti prosil, rad vse prizanesel). Mnogi liberalni veljaki trdijo, da je prišlo vsled te Maksimilijanove postave v 2 letih in pol okoli 40 tujcent ljudi Juarezove stranke ob življenje. Dolžili so torej Maksimilijana, da je on za vsa djanja svojih podložnih odgovoren in torej vse te prelite krvi

kriv. (O pravdi in obravnavi, pravi bar. Lago, da bo pozneje obširneje sporočeval). —

(Dalje prih.)

„Jučni Sokol“ v Ljubljani je po vladinem sklepu razpuščen! (Ustavljen ni bil, kakor smo unikat rekli, za voljo tega, ker je hotel v Zagreb iti, ampak iz družih vzrokov.)

To poletje je prišlo v Pariz vesoljno razstavo ogledat, ali prav za prav poklonit se Napoleonu 15. cesarjev, kraljev, in knezov, 8 kraljev in 10 knežinj.

Umrli v Gorici:

25.7 Frano Casati, 46 l., klobučar, za plučnico; Jožef Dulfen, 28 l., tkalec, za plučnico; Jožef Komel, 11 m., kmečki otrok, za grifo; 27.7 Maria Hvalič, 8 m., kmečki otrok, za grifo; Marija Cucus, 42 l., kmetica, za sušico (v bolnišnici); 28.7 Elizabeta Marinič, 20 l., izlonirja žena, za rakom v želodcu; Ludmila Barzelini, 1 l., 6 m., opravilnika, otr. za lovami; Katarina Komel, 14 l., m. dalparja hči, za legarjem; Anton Zetelli, 40 l., o. k. stotnik v pokoji, za sušico; 30.7 Jožef Marš, 5 m., n. sodarja otrok, za grifo; 31.7 Alojz Novotny, 1 l., 2 m., n. pisarja otrok, za grifo; Viktor Pajor, 7 m., posostnika otrok, za grifo; 1.8 Katarina Jolčić, 23 l., krojuča hči, za plučnico; 3.8 Paska Foldore, 1 l., kollarja otrok, za osepnicami; 6.8 Marija Stargar, 75 l., kmetica vd., za vodenico; Terozija Krjavic, 20 l., tkalca žena, za vnetico črov.—

Uradni oznanilnik.

Dne 31. avg. 30. sept. in 30. okt. t. l. bo Lud. Petrogalli-a premoženje pri tuk. c. k. okrožni sodniji na prodaj. C. k. okr. sodnija v Komnu razglaš. da je razpisan konkurs na vse premoženje Ant. Godnika iz Prasorjev; vsi upniki njegovi so do 30. sept. povabljeni, da naj svoje terjatve pismono izkažejo. C. k. okr. sodn. v Tominu kliče Jan. Faleliča nenazadčega iz Ljvka v poravnavo z dediči Hrasl-ovimi v 45 dneh.

Borsni kurs na Dunaji 8. avgusta: Metalliques 57:—; narodno posojilo 67:75; London 125:90; adžjo srebra 122:90; cekini 6:—

Žitna cena v Gorici 8. avgusta: Pšenica po 2 gold. in 80-90; turšica rumena 1:78, bela 1:70; nova 2:10; ajda 1:30; ječmen 3:15; fižol 2:55. (kazn.)

Listnica vredništva: G. A. Či. Prihodnjic. — G. Ant. U. v T. v prih. listu. Hvala! — Jern. Romarja: Dopisi morajo biti (za vredništvo) s pravim imenom podpisani.

Listulca odpravnštva: Jan. Br. v Rih. Vi ste plačali naročnino samo za prvega pol leta, (do konce junija t. l.) — G. F. D. v Počeg-u: Poslali smo vse liste od 1. jul. naprej. Izostale liste danes v drugo poslali.

Podpisana bukvarnica priporoča št. duhovščini in šolskim predstojništvom obilno svojo zalogo za šolska darila primernih knjig v slovenskem in nemškem jeziku.

V Gorici meseca julija 1867.

K. Sohar.

OZNANILO.

Naznanjam, da sem te dni gostilnico pri „zlatem križu“ (po domače: „pri Lizi“) na svojo roko odprl; in da imam dobre pijače, okusnih jedi, in za prenočevanje prav snažnih sob.

Pozna me veliko gospode že od „Fajfarja“ sem, kjer sem skoz več let, do sih mal. stregel; zato se nadjam, da me bodo za naprej rajše tudi v moji gostilnici obiskavali.

V Gorici mesca avgusta 1867.

Jože Kolnik,
gostilničar.